

Πέτρος Γαϊτάνος

Βυζαντινοί ύμνοι: η υπέρτατη δέηση

Ευμάμαι την πρώτη φορά που άκουσα βυζαντινό ύμνο. Στην Καβάλα το '70 από το ραδιόφωνο του παππού. Ανατρίχιασα. Νομίζω ότι δεν είναι κάτι που ανακάλυψα τότε αλλά κάτι που υπήρχε μέσα μου

από πάντα". Με αυτά τα λόγια οροθετεί την πρώτη του επαφή με τους βυζαντινούς ύμνους ο Πέτρος Γαϊτάνος. Ένας νέος τραγουδιστής, που όλοι γνωρίζουμε από τους δίσκους και τις εμφανίσεις του. Ολοκληρωμένες σπουδές βυζαντινής μουσικής με δάσκαλο τον Μανώλη Χατζημάρκο, μια μεγάλη σχέση με το ψαλτήρι, συνάμα όμως και με το δημοτικό τραγούδι, είναι όμως το μουσικό του υπόβαθρο που μάλλον οι περισσότεροι αγνοούν. Αυτή την πτυχή του εαυτού του θα μας παρουσιάσει τη φετινή Μεγάλη Εβδομάδα ο ερμηνευτής. Με ένα δίσκο με εκκλησιαστικούς Βυζαντινούς Ύμνους της Μεγάλης Εβδομάδας ("Ωρα Ενάτη" Polygram), αλλά και με τη συμμετοχή του ως πρωτοψάλτης στο αφιέρωμα του Μεγάλου Μουσικής στην ανατολική θρησκευτική μουσική παράδοση. Και στις δύο περιπτώσεις χωρίς την υποστήριξη μουσικών οργάνων, μόνο με ισοκρατήματα βυζαντινής χορωδίας, θα καταθέσει τη δική του ανάγνωση στους πιο γνωστούς ύμνους της Μεγάλης Εβδομάδας (τους ύμνους που χαρακτηρίζει "ό,τι πιο τέλεια παραδόθηκε στους ανθρώπους, ή ακόμη περισσότερα: το τέλειο").

"Ίδού ο Νυμφίος", "Τον Νυμφώνα Σου βλέπω", "Σήμερον κρεμάται", "η Ζωή εν τάφω", "Άξιον Εστί", ύμνοι που φέρνουν στιγμές, "το αρτιότερο συνταίριασμα μουσικής και Λόγου, η υπέρτατη δέηση", μνήμες αξεχώριστες: "Στο χωριό μου μικρός, ήξεραν όλοι ότι ψέλνω. Μια γιαγιά κάποτε, υπέργηρη, μου ζήτησε να της ψάλω "τον νυμφώνα σου βλέπω". Στα μάτια της, που είχαν δει ζωντανή όλη την ιστορία της Ελλάδας, που είχαν περάσει τη ζωή τους και που δάκρυζαν στον ύμνο και τη φωνή μου, ένιωσα τη μεγαλύτερή μου δικαίωση. Πάντα αυτή θυμάμαι όταν ακούω και ψέλνω τον ύμνο".

Το ότι θα παρουσιάσει έξω από το φυσικό τους χώρο (σε μια συναυλία, στις γραμμές του βινυλλίου) ύμνους γραμμένους για τη λατρεία δεν το θεωρεί καθόλου "ανάρμοστο": "Αυτός ο λόγος και αυτή η μουσική είναι η ίδια η ζωή. Μπορεί να υπάρχει παντού. Την προσευχή μας δεν την αναπέμπουμε παντα και παντού;" Αρκεί σε όλα να βγει η πραγματική, η άφραστη ποιότητά τους, συμφωνεί. Και τούτο είναι κάτι που θα ήταν καλό οι άνθρωποι που ασχολούνται με τη βυζαντινή μουσική να το προσέξουν σοβαρά, γιατί μέχρι τώρα "αυτό το είδος της παράδοσής μας ήταν αδικημένο, κυρίως δισκογραφικά. Όλοι οι μεγάλοι δάσκαλοι της ψαλτικής βρήκαν μεγάλες δυσκολίες στην ηχητική καταγραφή της τέχνης τους, και αρκετοί ό,τι κατέγραψαν το κατέγραψαν με ελλείψεις και πλημμελώς". Μια παράδοση που και σήμερα, καθημερινά πιέζεται, με την ανύπαρκτη διδασκαλία της στα σχολεία μας, με τις πενιχρές οικονομικές απολαβές των ψαλτών, εν τέλει με την σχετική αδιαφορία της πολιτείας για τη βυζαντινή μουσική.

Ένας τραγουδιστής που θεωρεί ότι χρωστάει την ερμηνευτική του ικανότητα στη σχέση του με τη βυζαντινή μουσική ("με βοήθησε πάρα πολύ η προϊστορία μου στη βυζαντινή μουσική. Όλο το ελληνικό τραγούδι, κυρίως το ρεμπέτικο και το δημοτικό είναι πάρα πολύ επηρεασμένα από αυτή. Και όχι μόνο. Αυτή η τεράστια δυνατότητα της τονικής και συναισθηματικής λεπτομέρειας του βυζαντινού τρόπου, δίνει την ευχέρεια να αντιλαμβάνεσαι σε βάθος όλη τη μουσική), ένας νέος άνθρωπος, θα μας προσφέρει την ανάγνωσή του στους αγαπημένους ύμνους. Θα ήθελε να γίνει διάμεσος ενός νεανικού κοινού με αυτή την έκφραση. Με το μήνυμά της και την παράδοση που κουβαλάει. Με το Λόγο και το λόγο της.

*Ο Πέτρος Γαϊτάνος θα εμφανιστεί στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών τη Μεγάλη Τρίτη, μαζί με τον Πρότυπο Βυζαντινό Χορό Αθηνών του Μανώλη Χατζημάρκου, υπό τη διεύθυνση και με την επιμέλεια του δασκάλου.

Ο δίσκος "Ωρα ενάτη" έχει τη συμμετοχή της χορωδίας του Γεωργίου Ναούμ, αλλά και τη συμμετοχή του Νικήτα Τσακίρογλου που διαβάζει ευαγγελικά αποσπάσματα.

Πέτρος Γαϊτάνος

Ωρα Ενάτη PO-

LYGRAM

Παρουσίαση εκκλησιαστικών
βυζαντινών ύμνων της Μεγάλης
Εβδομάδας από -και με τον τρόπο
του- τον Πέτρο Γαϊτάνο, με ισο-
κρατήματα από τη χορωδία του
Γιώργου Ναούμ.

Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

